

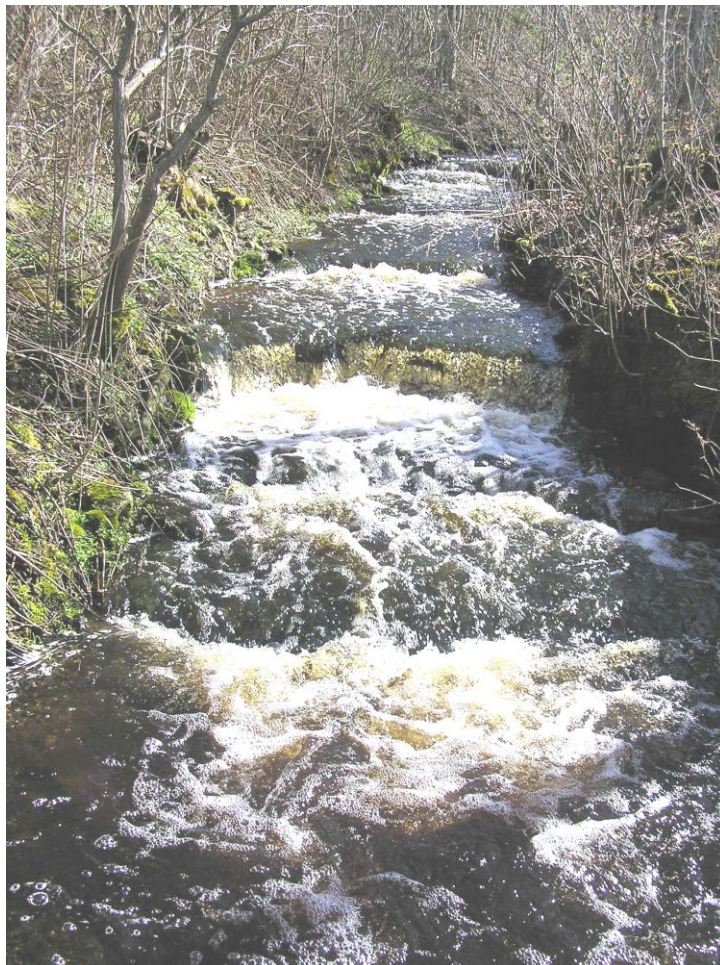
Vastu võetud
Kõrtsialuse küla
üldkoosolekul
13. jaanuaril 2009. a

Vastu võetud
Aseri Vallavolikogu 28.01.2009. a
määrusega nr 69

KÕRTSIALUSE KÜLA

ARENGUKAVA

2009-2013

KÕRTSIALUSE 2009

SISUKORD

1.	Sissejuhatus	2
2.	Hetkeolukord	2
3.	Ajalugu	4
4.	Kultuurivaramu	5
5.	SWOT analüüs	6
6.	Tulevikuvision	7
7.	Planeerimise ja maakasutuse põhimõtted	8
8.	Arenguprioriteedid ja –eesmärgid	8
8.1	Infrastruktuur	8
8.2	Turism	8
8.3	Ettevõtlus	9
9.	Tegevuskava aastate kaupa 2009-2014	9
9.1	Infrastruktuur	9
9.2	Turism	10
9.3	Ettevõtlus	11
9.4	Haridus, kultuur ja sport	11
9.5	Turvalisus	12
10.	Arengukava täiendamine ja uuendamine	12
11.	Lisad	12
11.1	Kõrtsialuse küla plaan	12
11.2	Kõrtsialuse küla maakasutus	13

1. SISSEJUHATUS

Kõrtsialuse küla asub Ida-Virumaa loodenurgas, Aseri valla keskel. Põhjast piirneb Aseri alevikuga, idast Kõrkkülaga, lõunast Rannu külaga ja läänest Rannu, Oru ja Aseriaru külaga. Küla keskuseks on Vanakooli maaüksus, kus asub endine koolihoonete kompleks. Küla paikneb Tallinn – Narva maantee 128. km ja Rannu – Aseri maantee ääres. Küla keskusest on vallamajani 1,6 km. Küla on nime saanud mäe peal tegutsevast kõrtsist, mis ehitati XIX sajandi keskpaiku.

2. HETKEOLUKORD

Aseri valla pindala on 67,1 km². Sellest 30% on kaetud metsaga, haritavat maad on 41.5 %, looduslikke rohumaid 11,4 % ja muu maa all on 17,1 %.

Rahvastikuregistri andmetel elab Aseri vallas 2009. a 12. jaanuari seisuga 2140 inimest. Valla keskuseks on Aseri alevik, kus elab 1684 inimest, Koogu külas 30 inimest, Rannu külas 181, Kõrtsialuse külas 38, Aseriaru külas 33, Kõrkkülas 37, Kalvi külas 48, Kestla külas 35 ja Oru külas 22 inimest. Külades elab kokku 424 inimest.

Aseri kaugused linnadest: Püssi 18 km, Kiviõli 20 km, Kunda 25 km, Kohtla-Järve 30 km, Rakvere 35 km, Jõhvi 39 km ja Tallinn 128 km.

Kõrtsialuse küla territooriumi suuruseks on 125 ha, kus elab rahvastikuregistri andmetel 38 elanikku. Viimase 5 aasta jooksul on sündinud külas 4 last. Külaelanike keskmine vanus on 40

aastat. Koos suvilaomanikega, keda on 9 inimest, elab külas 47 inimest. Külas on 23 majapidamist, neist 17 elatakse alaliselt, 5 kasutatakse suvilana ja 1 seisab tühjana.

Küla asub astangul langusega mere suunas. Kõrgem punkt Vanakooli maaüksusel 56,3 m ja madalam punkt - küla põhjaserv 32,6 m üle merepinna. Kõrguste vahe ligi 24 m. Küla läbib Meriküla oja, mis saab alguse Rannu-Kestla soost. Oja veevool on kulutanud sügava ja kitsa ning astangulise voolusüvendi. Üle poole territooriumist on kaetud metsaga, millest omakorda poole moodustavad erametsad ja poole alles vormistamisel olevad riigimetsad. Küla keskel oja ja metsa vahel on kadakane loopealne. Endise küla karjamaa nõmmedel ja heinamaadel madala leetmulla all avaneb tahukivilade, mis koosneb hallitoonilisest tsementeerunud liivakivist. See on hea toormaterjal luiskude ja käiade valmistamiseks. Rändrahn "Kõrtsialuse kivi", murdunud lõhega rändkivi tarnamättasel ja kadakatega kaetud karjamaal on olnud küla paljude põlvkondade karjalaste mängukoht. Teine rändrahn "Sadulakivi" on sadulakujuline maapõue mattunud madal rändkivi.

Küla territooriumil tööstus puudub. Täna tegutseb kolm ettevõtet: OÜ Vanakooli pakub toitlustus- ja majutusteenust, OÜ Kalot Ehitus – tegeleb ehituse ja projekteerimisega ning OÜ Mebelland tegevuseks on mööbli maaletoomine ja hulgitööd.

Piirkonnas on töökohti Aseris, AS Wienerberger tellise ja katusekivitehas, Rannul Radix P. T. OÜ, Rannu Rukkilill E.S.T ja OÜ Kalvi Mõis puitlamellide tehas.

Tehnilisest infrastruktuurist on külas 2003. a ehitatud uus 10/0,4 KV alajaam ja põhiosa liinidest moodustavad kaasaegsed kaabelliinid. Võimalik on kasutada Elion-i, Kõu, ja EMT Internetti. Mobiilside leviala hõlmab kogu piirkonda. Küla territooriumi läbib Rannu-Aseri kanalisatsioon, kuhu on võimalik perspektiivis juhtida osa küla majapidamiste heitveest. Küla trassiga on alustatud Vanakooli maaüksuselt, kuhu peale puhkemaja, Jäägri Grilli ja seltsimaja on ühendatud veel 1 elamu. Ühisveevärk külal puudub. Külas on juurde ehitatud 3 puurkaevu ja 1 salvkaev, kuid vee kvaliteet on halb.

Keskool ja lasteaed asuvad Aseris, külaga piirneval alal. Raamatukogud asuvad Aseris ja Rannul. Vanurite hooldusasutus on Aseris MTÜ Lille Turvakodu, avahooldust vanurite kodudes teostab vallavalitsuses 2 töötajat. Aseris tegutseb perearstikeskus, kus töötavad perearst, hambaarst ja tegutseb apteek. Lähim statsionaarne raviasutus on SA Kiviõli Tervisekeskus.

Postiteenust osutab Eesti Posti Aseri postkontor.

16. novembril 2003. a asutati MTÜ Kõrtsialuse küla Selts. Asutajad Kalle Tappo, Jaan Timmer, Kalle Kohver ja Ott Penek, kes valiti ka juhatuse liikmeteks. MTÜ on registreeritud 29.12.03, registrikood 80190026.

14. oktoobril 2006. a ja 15. oktoobril 2008. a toimunud üldkoosolek valis juhatuse samas koosseisus tagasi.

Põhikiri on muudetud 12. märtsi. 2006. a üldkoosoleku otsusega, muudatus registris tehtud 23.03.2006. a.

1. jaanuari 2009 a seisuga on seltsil 22 liiget.

2005. a 1. juulil avati SAPARDI toel ehitatud Kõrtsialuse küla seltsimaja, kus on saal, lava ja abiruumid. Maja teisel korrusel asub valla ajalootuba, mis tutvustab kohalikku elu, Aseri tsemendi- ja tellistööstust, külade arengut ja kolhoosikorda, kultuuri ja haridust ning lähikonna vaatamisväärsusi. Välja on pandud kodu-uurijate tööd ja mitmed uuritud sugupuud.

Alates 2006. aastast on ajalootoa ülalpidamisteenus üle antud külaseltsile.

Ajalootuba külastab aastas keskmiselt 400 inimest.

Seltsimaja kasutatakse keskmiselt 70-l päeval aastas erinevate ürituste korraldamiseks, kus osalejate arv on kokku ligikaudu 1400. Peetakse nõupidamisi ja õppepäevi, tellitakse ruume sünnipäevade, pulmapidude ja peielaudade tarvis.

Seltsi tegevusest võtavad osa 2 küla, Kõrtsialuse ja Kõrkküla, aga samuti osa Rannu küla elanikest. Ka on valitud kahele külale ühine külavanem. Seega elab mõjupiirkonnas kokku ligi 100 inimest, kuid oleme avatud kogu valla 8 küla ja Aseri aleviku inimestele.

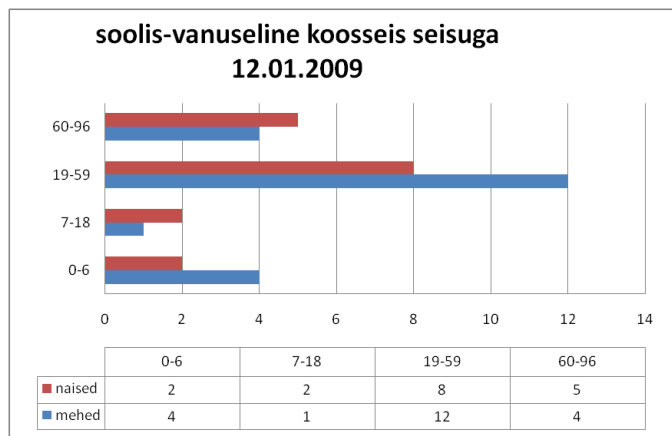
KOP-i programmi toel on lammutatud vana kuur mille asemele ehitatud küla lipuväljak, saadud abi videoprojektori ekraani ja muusikakeskuse ostuks, ostetud luisukivi lõikamiseks lõikepink,

viitade valmistamiseks otsafrees ja materjal viitade valmistamiseks, soojustatud osaliselt seltsimaja paekivist seinad.

Välja on kujunenud külade traditsioonilised üritused: heakorralgud, Võidupüha ja jaanipäeva tähistamine, muinastulede öö, lõikuspidu ja külade jõulupidu, tervisepäevad.

On loodud sõprussidemed Soome Myrskylä külaseltsiga, oleme käinud vastastiku külas, ees ootab koostöölepingu allkirjastamine. Nende koduleht www.kartanonmaki.fi.

Vanakooli maaüksusel tegutseb Vanakooli OÜ toitlustuskoht Jäägri Grill, püramiid ja puhkemaja. Tööd pakutakse 5 inimesele. Samal aadressil tegutseb ehitusfirma Kalot Ehitus OÜ 5 töötajaga.

Kõrtsialuse küla rahvastikupüramiid 12.01.2009. a seisuga

3. AJALUGU

Külade ajaloo uurimise ja kirjutamisega on tegelenud valla kodu-uurijad Selma Vasar ja Veedi Penek. Aseri vallas tegutseb kohalike kodu-uurijate ja vallavalitsuse toel ajalootuba, kus ekspositsioon kajastab valla 8 küla loodust, majandus- ja kultuurielu. Erilist tähelepanu on pööratud külade arengule läbi sajandite (3 muinasküla, varem 18 küla ja külaosa, 4 mõisa) ning elu-olule ja kultuurilisele minevikule külakihelkonnas.

Kogutud on ajaloolist materjali **Aseri 100 aastase savitööstuse** (Aseri Tsemendivabrik 1899-1927, OÜ Saue 1921-1939, AS Riiklikud Tellisetehased, Aseri Tehas ja Aseri Keraamikatehas 1937-1992) ja teiste asutuste-ettevõtete kohta vallas, ning talletatud on tulevastele põlvvedele suur fotokogu looduse, ühiskonnaelu ja ajasündmuste pikas kroonikas.

Kõrtsialuse küla territoorium ei olnud algul sama mis praegu, küla piire on muudetud. Osa külast kuulus Rannu küla koosseisu. Ka endine Rannu koolimaja asub praeguse küla territooriumil.

Kõrtsialuse küla on kaugest minevikust suurte kultuuritraditsioonidega küla. Siin töötas **talurahvakool** juba aastast 1786, külakool 1859 aastast, oli ministeeriumikool 1910-1920 ja 6 klassiline algkool 1920-1962. Aastatel 1920-1940 tegutses külas **Kultuuri- ja spordiselts "Lembitu"** mitme huviringiga, **Maanaisteselts, Maanoorte ühendus, Vabatahtlik Tuletõrjeühing, Turbaühing** ja teised. Läbi Kõrtsialuse küla voolava kärestikulise oja veejõul töötas aastatel 1931-1935 üks huvitavamaid ettevõtmisi – **luisuveski**. Kõrtsialuse tuletõrjeühingul valmis 1938 a oma **seltsimaja**, mis lisaks koolimajale oli täiendavaks kultuurikoldeks kohalikele ja kaugemagi ümbruskonna elanikele. Maja hävis 1945. a sõjatules. Koolimaja on säilinud ja renoveeritakse OÜ Vanakooli poolt. Kooli endine majandushoone (laut, tall ja viljaküün ühe katuse all) on ehitatud ümber seltsimajaks, teisel korrusel asub ajalootuba.

Küla on rikas **kultuurivaramu** poolest. **Klindikalda muinastee** kulges klindikaldal Purtse ja Pada jõe vahel, praeguse Tallinn-Narva maantee kohal. Tee ääres paiknes ridamisi 5 muinasküla. Külade lähedal paiknesid kalmeteväljad 10 kalmega ja 10 kultusekiviga. Leitud on Koogu muistne

üksikmatus II aastatuhandest eKr ja hulganisti üksikmuistiseid. Inimene elas nendes paikades juba 4000 aastat tagasi ja asustuse järjepidevus on püsinud tänapäevani.

Rannu kõrtsihoone, suur paekivist ehitis rajati Aseri mõisa poolt Tallinn-Narva maantee äärde klindikaldale 19. sajandi keskpaigas.

Kõrtsialuse külas on sündinud või tegutsenud mitmed **kuulsad isikud**: Kalvi valla Kõrtsialuse küla külavanem 1938 a oli Karl Kalamees. **Nigulas Simann** oli Rannu külakooli teine õpetaja ja töötas koolis 1863–1882 a. 1883-1890 oli õpetajaks Tartu Vene Seminari lõpetanud **Aleksander Simon**. Peale koolmeistriametit pidas ta ka Koogu-Aseri valla kohtukirjutaja ametit. **Karl Leetsmann** oli Rannu külakooli õpetajaks 1893-1910 a. **Eduard Eik** oli Rannu külakooli koolijuhataja 1920-1950 a. Rannul tegutses alates 1932. aastast **Rannu Kultuuri- ja Spordiselts Lembitu** Seltsi koduks ja tegutsemispaigaks oli Rannu koolimaja ja selle mitme isetegevusringi seas kujunes edukamaks näitering.

Ants Toiger (10.01.1910–14.01.1979) teeneline näitekunstnik 1957. aastast. Juhtis Rannul tegutsenud näiteringi, hiljem töötas Ugalas, Sädes, Vanemuises, Tallinna Draamateatis ja 31 aastat Rakvere Teatris. 1986. a paigutati Ants Toigeri mälestusplaat Rannu koolimaja seinale.

Mati Napa (05.05.1938-05.05.1964) meistersportlane motokrossis. Sünni- ja kodukoht Kõrtsialuse külas koolimaja kõrval vanaisa Mart Vaikmäe majas. Paljude kohalike, vabariiklike ja rahvusvaheliste krossivõistluste medaliomanik. 1963. aastast NSV Liidu motomeistersportlane. 26. aprillil 1964. a. Soomes korraldatud motokrossil saadud vigastuste tagajärjel Mati Napa suri.

Küla territooriumil on mitmed **mälestuskivid**: 30. oktoobril 1926. a. püstitati mälestussammas Venemaa kodusõja Loodearmee võitlejaile, kes 1919. a armee purustamise järel saabusid Eestisse ja siin soetõve (tüüfuse) epideemia tagajärjel surid. Mälestussammas hävitati 1940 aastal. Eesti-Vene Selts paigutas 1996. aastal tagasihoidliku põllukivi mälestussamba asukohta.

Kalvi Kaitseliit püstitas 4. mail 1930. a Eesti Vabadussõja **Rannu lahingu mälestuskivi** (lahing toimus 10. ja 11. detsembril 1918). Kivi hävitati 1940. a ja taastati 24.06.2004. a.

Rannu küla kivi. Maakivirahn Rannu koolimäel, millele raiutud tähis: **Rannu 1241-1991**. Kivi on püstitatud Rannu muinaskülale (1241) järgnenud 750. aastase järjepideva asustuse mälestuseks. **II Maailmasõja ühisaud**. Mälestuskivi küla põhjaserval. Riikliku mälestiste registris nr 23 – K.

1945. a moodustati Eestis külanõukogud, kus Kõrtsialuse küla jäi Aseri külanõukogu alla. Külanõukogu asukoht oli endises Rannu koolimajas.

Küla ajaloo ja tänapäevast kirjutas 15.07.2002. a Maaleht artikli “Kõrtsialusel käis luisuveski”. 2005. a trükiti raamatud “Virumaa Rannu kool” ja “Kõrtsialuse” Küla ajaloo uurimine jätkub MTÜ Kõrtsialuse Küla Selts poolt.

4. KULTUURIVARAMU

Koostamisel on Aseri valla kultuurivaramu, milles Kõrtsialuse külast on järgmised kirjeldused:

- Klindikalda muinastee
- Tahukivi leiukoht
- Rändrahn “Kõrtsialuse kivi”
- Rändrahn “Sadulakivi”
- Rannu talurahvakooli asupaik
- Luisuveski asukoht
- Rannu kõrtsi ja abipostijaama asukoht
- Aseri kalmistu ja Vene Loodearmee teeninud ja Aseris tüüfuse epideemiasse surnud sõjameeste ühishaudade asukoht
- Ants Toiger – teeneline näitekunstnik.
- Mati Napa – meistersportlane motokrossis, sündis ja elas Kõrtsialuse külas
- Rannu külakooli esimese õpetaja Kaarel Lukken
- Rannu külakooliõpetaja Nigulas Simann

- Rannu külakooli õpetaja ja Koogu-Aseri vallakirjutaja Aleksander Simon
 - Koolmeister Karl Leetsmann
 - Ants Toiger`i mälestusplaat Rannu koolimaja seinal.
 - Eesti Vabadussõja Rannu lahingu mälestuskivi
 - Rannu 750. aastase asustuse järjepidevuse mälestuskivi
 - II Maalimasõja ühishaud
 - Mälestuskivi Vene loodearmeelaste hävitatud ausamba kohal
- Jätkub küla ajaloo uurimine, mille tulemusena täiendatakse ka kultuurivaramut.

5. SWOT ANALÜÜS

Piirkonna eelised (tugevused)
KÜLA ASUB TALLINN-NARVA MAANTEE ÄÄRES VAHELDUSRIKAS PINNAMOOD, KLINDIASTANG, KÕRGUSTE VAHE 24 M KÜLA ASUB VALLA KESKEL INTERNETI JA MOBIILSIDE OLEMASOLU MERE LÄHEDUS, ASULA LÄHEDUS KÜLA LOODUSES ON ESINDATUD KÕIK EESTI ÖKOSÜSTEEMID AJALOOLINE KULTUURISELTSI TEGUTSEMISE KOHT KESKEAS KÜLAKOGUKOND JA LASTE ARVU SUURENEMINE LÄHIAJAL VEE- JA KANALISATSIOONITRASSIDE EHTUS KÜLA LÄBIB MERIKÜLA OJA, MILLEL ON KÕRTSIALUSE JOASTIK
Piirkonna puudused (nõrkused)
KANALISATSIOONI- JA VEETRASSIDE PUUDUMINE ELANIKE VÄHENE VÕÕRKEELTE OSKUS MERE LÄHEDAL, KUID PUUDUB SUPELRAND JA SADAM KAKSKEELNE ELANIKKOND KÜLATEEDE HALB OLUKORD
Piirkonna areng (võimalused)
TURISMI ARENDAMINE LOODUSRETKEDE KORRALDAMINE. ÖKOSÜSTEEMIDE TUNDMAÕPPIMINE. TUTVUMINE EESTI AJALOOGA PIIRKONNA NÄITEL. VABAÕHUÜRITUSTE KORRALDAMINE. KOOSTÖÖS ETTEVÕTJATE, VALLAVALITSUSE JA VALLA TEISTE KÜLADEGA VÕIMALUS KÕRTSIALUSE KÜLASTUSKESKUSE VÄLJAARENDAMISEKS LÄBI LEADER JA TEISTE EUROOPA LIIDU ABIPROGRAMMIDE ELUKESTVA ÕPPE KORRALDAMINE JA SELLES OSALEMINE
Piirkonna areng (ohud)
TURVALISUSE MADAL TASE KVALIFITSEERITUD TÖÖJÕU NAPPUS HALDUS- JA HARIDUSREFORM

6 TULEVIKUVISIOON

Tulevikuvision on nägemus Kõrtsialuse külast aastatel 2009-2013. Selle saavutamiseks määratletakse arenguprioriteedid kooskõlas Aseri valla arengukavaga.

Eesmärgiks on looduslähedane, heakorrastatud, vee- ja kanalisatsiooniga varustatud korralike teedega turvaline küla, mis aitab kaasa elanikkonna suurenemisele külas.

Prioriteetideks on infrastruktuur, turism ja ettevõtlus.

Prioriteetide täitmiseks seatakse konkreetsed eesmärgid, mille saavutamiseks on koostatud tegevuskava.

Talupidamine, ettevõtlus

- On arenenud keskkonnasõbralik ettevõtlus, mis on sobilik küla elukeskkonnale. Ettevõtlus on põhiliselt koondunud Kõrtsialuse külastuskeskusesse, kusjuures üksikud ettevõtmised täiendavad üksteist, moodustades harmoonilise terviku, mis aitab kaasa küla arengule.
- On arenenud väiketalupidamine, pakkudes teenust ja tooteid põhiliselt turistidele.
- Külas ei ole suurtööstust, keskkonda saastavaid ettevõtteid ja külla sobimatuid struktuure.

Keskkond

- Küla territoorium on heakorrastatud, kultuurmaastikud on hooldatud ja looduslikud maastikud korrastatud.

Infrastruktuur ja elamuehitus

- Osaletakse aktiivselt kaasaegsete tehniliste lahenduste otsimisel ja alternatiivenergia kasutuselevõtul.
- Külas on välja ehitatud vee- ja kanalisatsioonisüsteemid, kuhu kõikidel majapidamistel on võimalik liituda.
- Toimub uute elamute ehitus ja vanade rekonstrueerimine.
- Valla- ja erateede ääred on korrastatud, kraavitud ja hoitakse puhtana.

Turvalisus

- Külas on kindlustatud avalik kord ning julgeolek naabrivalve ja riiklike turvastruktuuride koostööna.
- Elamud on varustatud suitsuandurite ja kustutitega

Kohalik seltsielu

- Tegutseb Kõrtsialuse külastuskeskus, kus on küla seltsimaja koos juurdeehitusega, majutus, toitlustus, töötoad, matka- ja terviserajad, vaatetorn, telkimiskoht, mänguväljakud, külakiik ja lõkkeplats.
- Infovahetus külas toimuva kohta on kiire ja efektiivne nii elektrooniliselt kui paber kandjal.
- Küla Internetipunkti ja WiFi kaudu on tagatud Internetiühendus neile, kel kodus Internet puudub.

Haridus, kultuur ja sport

- Viiakse läbi regulaarseid tervisepäevi ja keskkonnakoolitusi.
- Lisaks oma korraldatud kultuuriüritustele osaletakse Aseri Rahvamaja ringides ja üritustel
- Sportimiseks kasutatakse seltsimaja spordivarustust, spordiplatsi ja terviserada, Aseri Vabaajakeskuse võimalusi, Aseri ujumisbasseini ja Aseri Lasteaiaga koostöös valminud laste mänguväljakut.

7. PLANEERIMINE JA MAAKASUTUS

1. Valla üldplaneeringuga arvestamine.
2. Planeeringute koostamise ja avalikustamise protsessis osalemine.
3. Uute elamukruntide planeerimine eelkõige vee ja kanalisatsiooniga varustatud maaüksustele.
4. Suurte või keskkonda saastavate ettevõtete planeerimise vältimine.
5. Arhitektuuri- ja ehituspoliitika suunamine, maastikukujundusega arvestamine.

8. ARENGUPRIORITEEDID

Kõrtsialuse küla arenguprioriteedid on:
INFRASTRUKTUUR, TURISM, VÄIKEETEVÕTLUS

8.1 INFRASTRUKTUUR

Elamud on põhiliselt ehitatud küla läbiva Meriküla oja äärde, mis seab karmimad nõuded puhta keskkonna säilitamisele. Kuna maapind on suhtelisel märg ja maaüksused väikesed puudub võimalus kanalisatsiooni imbsüsteemide väljaehitamiseks. Seega on suur tõenäosus, et reostus jõuab Meriküla oja.

Viimase ajal on joogivee kvaliteedi parandamiseks puuritud 3 ca 30 meetrist puurkaevu, kuid paremat joogivett ei ole saadud. Joogivesi nii salvkaevudes kui puurkaevudes on raurikas, puurkaevudes lisaks ka halva lõhnaga väävelvesinik.

Küla paikneb Tallinn – Narva maantee ja Rannu – Aseri maantee ääres.

Bussipeatused on Aseris ja Tallinn - Narva mnt 127. km.

Külas asuvad vallateed: V1 Aseri vana, pikkusega 1245 m; V2 Kõrtsialuse pikkusega 350 m; V34 Oja pikkusega 735 m ja V40 Veileri, pikkusega 210 m. Kokku 2540 m

Küla läbivatel vallateedel puuduvad kraavid, tee ääred on teest kõrgemad, mis takistab vee äravoolu. Teede äärde on võsa täis, tee ei kuiva ja puudub ruum lume lükkamiseks.

Eesmärgid

1. Külas on välja ehitatud vee- ja kanalisatsioonitrassid, vähemalt 80% majapidamistest on liitunud ühiskanalisatsiooniga.
2. Korrastatud ja kraavitatud vallateed.
3. Ehitatud Tallinn-Narva maanteelt - Aserini valgustatud kergliiklustee ja suusarada.
4. Puhas loodus ja korrastatud maaüksused

8.2 TURISM

Küla asub mere läheduses ja küla läbib kärestikuline Meriküla oja. Ojal on küla territooriumil Kõrtsialuse joastik. Kõrgem koht külas on 56,3 m ja madalam 32,6 m üle merepinna. Kõrguste vahe ligi 24 m. 1,5 km kaugusel asub Rannu-Kestla soo. Küla keskosas, oja ja metsa vahel, on kadakane loopealne.

Küla karjamaal avaneb tahukivilade, mis koosneb hallitoonilisest tsementeerunud liivakivist. See on hea toormaterjal luiskude ja käiade valmistamiseks. Külas on kaks suurt rändrahnud "Kõrtsialuse kivi" ja "Sadulakivi". Küla on rikas ka mälestuskivide poolest, siin asub neli mälestuskivi, on taastatud Rannu lahingu mälestuskivi.

Lisaks loodus- ja ajaloorajale on olemas külastuskeskus, kus on võimalik korraldada seminare ja õppepäevi. Välja on ehitatud puhkemaja ja toitlustuskoht. Olemas ajalootuba, kus saab tutvuda valla- ja külade ajalooa.

Eesmärgid

1. Välja on ehitatud Kõrtsialuse külastuskeskuse seltsimaja koos juurdeehitusega, majutus- ja toitlustuskohad, töötoad, matka- ja terviserajad, vaatetorn, telkimiskoht, mänguväljakud, külakiik ja lõkkeplats.
2. Külastuskeskuses töötavad töötoad: kangakudumine, luiskude valmistamine, savi voolimine, sepatöö.
3. Töötab taas luisuveski.
4. Välja on ehitatud ja tähistatud küla läbiv E9 matkarada.
5. Tähistatud, korrastatud ja kirjastatud valla kultuurivaramu ja küla ajalugu.
6. Valmistatakse ja müüakse turistidele kohalike meeneid.
7. Propageeritakse tervisliku elulaadi, korraldatakse tervisepäevi.

8.3 ETTEVÕTLUS

Küla on territooriumilt väike, 125 ha. Põllumaad vaid 5 ha, mis välistab tegelemise põllumajandusliku suurtootmisega. Üle poole külast on kaetud metsaga, mis aga on põhiliselt väheväärtuslik ja sobib peamiselt kütteks. Töökohti on loodud toitlustuses ja luuakse juurde majutuses. Toitlustamisel on eesmärk kasutada kohalike elanike poolt kasvatatud ja töödeldud põllu- ja aiasaadusi. Seoses turismiga on võimalik müüa kohalike elanike poolt tehtud käsitöid ja meeneid, näidata turistidele küla kaunimaid paiku, tutvustada erinevaid ökosüsteeme, tutvustada ajalugu ja töötavat luisuveskit. Väikestel majapidamistel sobiks tegeleda ravim- ja maitsetaimede kasvatamisega, samuti iluaiandusega.

Eesmärgid

1. Arenenud on inim- ja keskkonnasõbralik ettevõtetus, eelkõige teenindus, mis on kooskõlas küla arengupõhimõtetega.
2. On välja kujundatud erinevad võimalused puhkamiseks - majutus, toitlustus, meelelahutus, sport.
3. Külas ei ole suurtööstust, suurpõllumajandust ja keskkonda saastavaid ettevõtteid.
4. Külas on arenenud käsitöö, valmistatakse kohalikust materjalist meeneid.
5. Ettevõtjate ja elanike elukeskkond on turvalisem ja mobiilsem.
6. Loodud uusi töökohti kohalikele elanikele.

9. TEGEVUSKAVA AASTATE KAUPA 2009-2013

Väljavõte Aseri valla arengukavast 2008-2015 terviktekst www.aserivv.ee

Väljavõte Ida-Viru Maakonna turismi arengukavast - tähis MK

9.1 INFRASTRUKTUUR JA KESKKOND

	Tegevus	2009	2010	2011	2012	2013	Vastutaja
1.	Elamute liitumine vee ja kanalisatsiooniga			x	x	x	Omanik
2.	Küla läbivate teede teeservade ja kraavide puhastamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, omanik
nr	Väljavõte Aseri valla arengukava tegevuskavast 2008-2015						

1.1.6.	Kõrtsialuse küla veemajanduse rekonstrueerimine (s.h. veevarustuse väljaehitamine, kanalisatsioonisüsteemi väljaehitamine ja ühendamine Rannu-Aseri süsteemiga)	x	x	x			Vallavalitsus, Aseri Kommunaal
1.1.7.	Alternatiivenergia laialdasema kasutamise toetamine (s.h. kuni 100 KW tuulegeneraatori ehitus Kõrtsialuse külustuskeskuse hoonete kütteks)	x	x				Erasektor, MTÜ-d
1.5.5. MK	Tänavavalgustuse renoveerimine Kõrtsialuse külakeskuses ja Kestla külas	x	x	x			Vallavalitsus, MTÜ-d
2.1.3.	Vallateede ja teeäärte korrastamine, kruusakattega teede viimine tolmuvaaba katte alla (prioriteedina turismiobjektide juurde viivad teed)	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
2.1.6. MK	Juurdepääsuteede rajamine ettevõtlusele (s.h. Kõrtsialuse külustuskeskus)	x	x				Vallavalitsus, MTÜ-d
3.1.5.	Kergliiklusteede rajamine (Kalvi – Aseri rannikuäärne ja Tallinn - Narva mnt-lt Aseri alevikuni, Tallinn-Narva maantee äärde, Oja ja Nurme tänava ühendamine)	x	x	x			Vallavalitsus
4.1.3. MK	Kõrtsialuse seltsimaja laiendamine	x	x	x			Vallavalitsus, MTÜ-d

9.2 TURISM

	Tegevus	2009	2010	2011	2012	2013	Vastutaja
1.	Küla vaatamisväärsuste korrastamine ja tähistamine	x	x	x	x	x	MTÜ
2.	Giiditeenuse pakkumine	x	x	x	x	x	MTÜ
3.	Külas leiduvate allikate korrastamine	x		x		x	MTÜ, omanikud
nr	Väljavõte Aseri valla arengukava tegevuskavast 2008-2015						
1.4.3. MK	Valgustatud suusaradade ehitamine	x	x	x			Vallavalitsus MTÜ-d
3.1.1. MK	Keskmise ja madala hinnaklassiga ööbimiskohtade väljaarendamine	x	x	x	x	x	Ettevõtjad
3.1.4. MK	Matka- ja terviseradade rajamine piki rannikut ning Mustmetsa piirkonnas (E9 matkarada)	x	x	x			Vallavalitsus, MTÜ-d
3.1.7. MK	Käsitöökodade väljaehitamine ja sisustamine Kõrtsialuse külas, Kalvis ja Aseris	x	x	x			Vallavalitsus MTÜ-d
3.1.8.	Turismiettevõtjate vahelise koostöö soosimine regulaarsete kohtumiste kaudu	x	x	x	x	x	Virumaa Koostöökogu
3.1.9.	Aseri kui turismi sihtkoha tutvustamine nii Ida- kui Lääne turgudel messidel osalemise kaudu	x	x	x	x		Vallavalitsus, maakonna turismiinfokeskus
3.1.10. MK	Vaatetorni ja tuuletõkktara rajamine Kõrtsialuse külustuskeskusesse	x	x	x	x		Vallavalitsus MTÜ-d
3.2.1.	Aseri valla vaatamisväärsuste ja olulisemate ühiskondlike objektide varustamine viitade ja tähistustega,	x	x	x	x		Vallavalitsus

viidamajanduse korrastamine

3.2.2. MK	Looduskeskkonna eripära tutvustavate infotahvlite paigaldamine nii objektide juurde kui enim käidavatesse piirkondadesse.	x	x	x	x		Vallavalitsus
3.2.3.	Valla vaatamisväärsusi tutvustavate trükiste väljaandmine, turismialase info uuendamine ja täiendamine valla kodulehel	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
3.2.4. MK	Turismiinfo punktide asutamine Aseri raamatukogus ja Kõrtsialuse külustuskeskuses	x	x	x			Vallavalitsus
4.2.3. MK	Aseri koduloomuuseumi (s.h. savimuuseumi) arendamine, ekspositsiooni täiendamine	x	x	x	x		Vallavalitsus MTÜ-d

9.3 ETTEVÕTLUS

	Tegevus	2009	2010	2011	2012	2013	Vastutaja
1.	Külalistemaja hoone ehitamine Vanakooli maaüksusele			x	x	x	Vanakooli OÜ
2.	Uute töökohtade loomine ettevõtluses		x			x	Vanakooli OÜ

9.4 HARIDUS, KULTUUR JA SPORT

	Tegevus	2009	2010	2011	2012	2013	Vastutaja
1.	Koostöös Aseri Lasteaia ja Aseri Vallavalitsusega laste mänguväljaku ehitamine	x	x				MTÜ, vallavalitsus
2.	Külaplatsi, kiige- ja lõkkeplatsi rajamine		x	x	x	x	MTÜ
3.	Kõrtsialuse küla ajaloo kogumine ja kirjastamine	x	x	x	x	x	MTÜ
4.	Kõrtsialuse küla kokkutuleku korraldamine: Rannu koolimaja 100 aastat		x				MTÜ
5.	MTÜ kodulehe kujundamine Kõrtsialuse külustuskeskuse koduleheks	x					MTÜ, Vanakooli OÜ
6.	Piiriületava koostöö jätkamine Soome Myrskylä külaseltsiga	x	x	x	x	x	MTÜ, vallavalitsus
7.	Koostöö Liikumisega Kodukant	x	x	x	x	x	MTÜ
8.	Rahvakultuuri traditsioonide tutvustamine, vanade käsitöötavade õpetamine	x	x	x	x	x	MTÜ
9.	Looduse tundmaõppimine, looduses käitumise õpetamine	x	x	x	x	x	MTÜ
10.	Keskkonnaalaste ja tuleohutuse koolituste korraldamine	x		x		x	MTÜ
11.	Ettevõtlusalase ja huvikoolituse korraldamine	x	x	x	x	x	MTÜ

nr Väljavõtte Aseri valla arengukava tegevuskavast 2008-2015

1.4.5.	Uute laste mänguväljakute rajamine Aseri alevikus, külakeskustes, olemasolevate mänguväljakute	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, MTÜ-d
--------	--	---	---	---	---	---	-------------------------

11.2 Kõrtsialuse küla maakasutus 2009. aasta jaanuaris

Jrk. nr	Maaüksuse nimi	Katastri tunnus	Suurus ha	Sellest metsa	Sellest haritav	Omanik	Elu- maja	Muud hooned
1	Vanakooli	15401:002:0071	4,02	1,27	1,38			4
2	Purika	15401:002:0196	0,59				1	
3	Mäeoru	15401:002:0441	0,62		0,1		1	
4	Mäeoru	15401:001:0600	3,75	3,7				
5	Kõrtsi	15401:002:0231	0,26		0,06		1	
6	Nõlvaku	15401:002:0820	0,25		0,13		1	
7	Veeru	15401:002:0150	0,32		0,23			1
8	Oja	15401:002:0451	1,11		0,4		1	
9	Oja	15401:001:0610	6,12	6				
10	Oja 3	15401:002:0863	0,3		0,1			
11	Oja 2	15401:002:0862	1					
12	Kaldaaluse	15401:002:0035	1,1		0,1		1	
13	Lepa	15401:002:0005	4,9	2,2	0,7		1	
14	Ameerika	15401:002:0660	1,7	1	0,1		1	
15	Kuningamäe	15401:002:0550	2,3	1,3	0,1		1	
16	Tahunõmme	15401:002:0690	1,8	1,4	0,1		1	
17	Ojamäe	15401:002:0540	2,1	1,3			1	
18	Kivistiku	15401:002:0560	2,4	0,5			1	
19	Veiksaare	15401:002:0481	4,2	1,7	0,2		1	
20	Veileri	15401:002:0770	1,1	0,7			1	
21	Jõeoru	15401:002:0740	1,5	1	0,1		1	
22	Kasesalu	15401:001:0740	1,9	1,3			1	
23	Uuekulli 2	15401:001:0820	1,82	1,1	0,1		1	
24	Oja tn 13	15401:004:0160	0,2				1	
25	Oja tn 14	15401:001:0082	0,19				1	
26	Kolmekaevu	15401:001:0081	1,8	1,12				
27	Oja tn 15	15401:004:0094	0,51				1	
28	Korjase	15401:004:0095	0,39					
29	Oja tn 17	15401:004:0080	0,19				1	
30	Tassi	15401:001:0192	5,45	5,4				
31	Ilumäe	15401:001:0223	1,34	1,3				
32	Rätsepa	15401:001:0203	0,17	0,2				
33	Rannu-Aseri T13104-II	15401:001:0094	1,5					
34	Rannu-Aseri T13104-I	15401:001:0054	1,6					
35	Tallinn-Narva T1-III	15401:001:0050	4					
36	Adami	15401:001:0670	3,55	3,4				
39	Männiku	15401:002:0011	14,1	13,2				
40	Kullijüri	15401:002:0209	1,98	1,7				
41	Belõhhi	15401002:0238	0,74		0,13		1	
42	Romõš						1	
			82,9	50,8	4,0			5
Vormistamata maa			42,1	34%			23	5
Küla suurus kaardilt mõõdetuna			125	ha				